

Ζημιά

Ζημιά κ. **Ζημιά**, η, ουσ. [*<αρχ. ζημία*], η ζημιά. **1.** η υλική καταστροφή: «η Θεσσαλονίκη έπαθε μεγάλη ζημιά από τους σεισμούς του 1978 || τράκαρα τ' αμάξι μου κι έπαθε μεγάλη ζημιά». (Λαϊκό τραγούδι: *σαν μαρσάρω την Τετάρτη, μην τρομάξεις στις στροφές, είμαι χρόνια σοφεράκι, μη φοβάσαι τις ζημιές*). **2.** η οικονομική απώλεια, η οικονομική χασούρα: «το μήνα που μας πέρασε, είχα πεντακόσιες χιλιάδες ζημιά στο μαγαζί». **3α.** το κακό, κάθε κακόβουλη ή υστερόβουλη ενέργεια, κατάσταση ή ύπαρξη, που προξενεί αρνητικά αποτελέσματα: «μεγάλη ζημιά η τσιγγουνιά || το υπονοούμενο που πέταξε στον άλλον, ήταν ζημιά για την υπόθεσή μου». (Τραγούδι: *η γυναίκα είναι ζημιά, μην μπλεχτείτε με καμιά*). **β.** οτιδήποτε προκαλεί μεγάλο πόνο, μεγάλη οδύνη: «σ' ένα τροχαίο έχασε τη γυναίκα του και τα δυο του παιδιά. -Πω πω ζημιά!». (Λαϊκό τραγούδι: *εγώ δε σε μισώ, μονάχα σε λυπάμαι μήπως σου τύχει στο ντουνιά καμιά ζημιά και δίπλα σου δε θα 'μαι*). **4.** (για πρόσωπα) ο τραυματισμός, το πλήγωμα: «του 'δωσε μια γροθιά στο πρόσωπο και του 'κανε σοβαρή ζημιά». **5.** ο λογαριασμός σε ουζερί, ταβέρνα, εστιατόριο, κέντρο διασκέδασης ή γενικά από αγορά υλικών αγαθών: «για πες μας τώρα, πόση είναι η ζημιά για να πληρώσουμε;». (Ακολουθούν 13 φρ.).

- *αμάν ζημιά!* βλ. φρ. *πω πω ζημιά(!)*.

- *η ελευθερία με ζημιά είναι πολυτιμότερη από τη δουλεία με κέρδος*, βλ. λ. [ελευθερία](#).

- *θα γίνει (μεγάλη) ζημιά*, **α.** (προειδοποιητικά ή απειλητικά) θα επακολουθήσει (μεγάλο) κακό, (μεγάλη) καταστροφή: «αν ξαναπειράξεις το φίλο μου, θα γίνει μεγάλη ζημιά». **β.** θα επακολουθήσει μεγάλο γλέντι, θα διασκεδάσουμε πολύ, θα γίνει μεγάλο νταβαντούρι: «έλα κι εσύ το βράδυ στο πάρτι, γιατί θα γίνει μεγάλη ζημιά».

- *θα σου κάνω (μεγάλη) ζημιά*, (προειδοποιητικά ή απειλητικά) θα προκαλέσω (μεγάλη) καταστροφή σε βάρος σου. (Λαϊκό τραγούδι: *βρε ντουνιά να σου δώσω μια να σου κάνω μεγάλη ζημιά*).

- *κάνω ζημιά ή κάνω τη ζημιά*, (στη γλώσσα της αργκό) έχω μεγάλη επιτυχία, έχω πέραση, είμαι στο επίκεντρο του ενδιαφέροντος, προκαλώ σάλο: «έκανε τη ζημιά με τον πρώτο δίσκο που έβγαλε κι από τότε έγινε περιζήτητος || έκανες ζημιά χτες βράδυ στο πάρτι του τάδε». βλ. και φρ. *κάνω ζημιές*.

- *κάνω ζημιές*, είμαι ζημιάρης (βλ. λ.).

- *ούτε γάτα ούτε ζημιά*, βλ. λ. *γάτα*.

- *παθαίνω ζημιά*, **α.** χάνω χρήματα: «έπαθα ζημιά με την υποτίμηση της δραχμής». (Λαϊκό τραγούδι: *ζημιά μεγάλη έπαθα, τι θέλετε να κάνω μες στις χιλιάδες τους φτωχούς και ένας παραπάνω*). **β.** μου συμβαίνει κάτι κακό, κάτι δυσάρεστο: «παθαίνω ζημιά, κάθε φορά που βλέπω ν' αντιμιλάει τους γονείς του». (Λαϊκό τραγούδι: *πρώτη φορά μου έπαθα ζημιά από γυναίκα που την είχα εμπιστοσύνη, μες τη ζωή μου δε μου την έσκασε καμιά κι αφού την έπαθα, ρε φίλε, τι να γίνει*).

- *παθαίνω τη ζημιά*, **α.** με απατά ο ερωτικός μου σύντροφος, με απατά το ταίρι μου: «έπαθε τη ζημιά απ' τη γυναίκα του και δεν έχει μούτρα να δει άνθρωπο». **β.** ερωτεύομαι σφόδρα. (Λαϊκό τραγούδι: *βρε πώς την έπαθα και πάλι τη ζημιά, πάνω που έλεγα να σβήσω τα παλιά*).

- *πω πω ζημιά!* **α.** επιφωνηματική έκφραση, που δηλώνει έκπληξη ή στενοχώρια για μεγάλο κακό ή για το μέγεθος κάποιας καταστροφής. **β.** λέγεται και με ειρωνική διάθεση. **γ.** επιφωνηματική έκφραση, που δηλώνει έκπληξη για κάτι, που προκαλεί πολύ κέφι, διασκέδαση, ευχαρίστηση: «χτες βράδυ ήμασταν στα μπουζούκια όλη η παλιά παρέα και κάναμε ένα εκατομμύριο λογαριασμό. -Πω πω ζημιά! || πω πω ζημιά, πώς τα καταφέρνεις και μαγειρεύεις τόσο νόστιμα!».

- *της έκανα τη ζημιά ή της την έκανα τη ζημιά*, (για γυναίκες) της επέβαλα τη σεξουαλική πράξη, της πήρα την παρθενιά ή την άφησα έγκυο: «απ' τη μέρα που της την έκανε τη ζημιά, τρέχει σαν σκυλάκι από πίσω του || της έκανε τη ζημιά και τώρα σκέφτεται να την παντρευτεί».

- του 'κανα ζημιά, του προξένησα φθορά ή οικονομική χασούρα: «βγήκα απότομα απ' τη στροφή κι έπεσα με τη μούρη στα πλευρά του αυτοκινήτου του. -Του 'κανες ζημιά; || του 'κανα ζημιά του ανθρώπου, γιατί του έδωσα λάθος πληροφορίες και παράγγειλε σκάρτο εμπόρευμα». (Λαϊκό τραγούδι: *σύρμα εδώ σύρμα εκεί μου σπάει τη χολή μου, ζημιά μου κάνει στη δουλειά μου, κόβει το ψωμί μου*).

- του 'κανα τη ζημιά ή του την έκανα τη ζημιά, **α.** τον ξεγέλασα, τον εξαπάτησα: «απ' τη μέρα που του την έκανα τη ζημιά, μ' έχει στη μπούκα του κανονιού». **β.** του προξένησα οικονομική βλάβη, οικονομική χασούρα: «του 'κανα ζημιά του ανθρώπου, γιατί του 'δωσα λάθος πληροφορία και παράγγειλε σκάρτο εμπόρευμα».

Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας